

Täysistunto

Torstai 1.12.2016 klo 16.00—20.53

9. Lakialoite laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 67/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

20.34 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan, että vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä verohuojennuksista annettua erityislakia jatketaan vielä kahdella vuodella eli vuoden 2018 loppuun. On tärkeää, että myös vaikeavammaiset ihmiset voivat halutessaan osallistua työelämään yrittäjinä ja ylläpitää tälläkin tavalla omaa motivaatiotaan ja mielenterveyttään. Erityislain tarkoituksena on ollut varata aikaa pysyvemmän ratkaisun löytämiseen.

On huomioitava, että määräaikaisella erityislailla säätämistä ei voi pitää tyydyttävänä ratkaisuna kenenkään kannalta, joten on tarkoituksenmukaista selvittää OTE-hankkeen yhteydessä mahdollisuus korvata vammaisyrittäjien arvonlisäveron huojennus suoralla tuella vammaisyrittäjille. Osatyökykyisille tie työelämään eli OTE-kärkihankkeen on tarkoitus antaa ehdotuksensa toimenpiteistä vuoden 2018 aikana. Jo vuodesta 1995 lähtien on jatkettu määräaikaisesti tätä lakia, jossa vaikeasti vammaiset yrittäjät vapautetaan arvonlisäverosta.

Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmässä on käsitelty vammaisten yrittäjien tilannetta ja eriarvoista, heikompaa asemaa muihin yrittäjiin nähden. Olemme toimittaneet valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtaja Lintilälle vammaisjärjestöjen vetoomuksen pysyvemmän ja kaikkia vammaisia yrittäjiä tasaveroisemmin kohtelevan ratkaisun löytymiseksi. Kiitos verojaostolle, että vetoomus on huomioitu. Tämän käsittelyssä olevan aloitteen ovat allekirjoittaneet kaikkien ryhmien edustajat verojaostossa.

Invalidiliitto ry ja Näkövammaisten liitto ry ovat useissa eri yhteyksissä esittäneet kestävämpää järjestelmää kuin määräaikainen erillislaki vaikeavammaisten yrittäjien aseman turvaamiseksi. Myös Suomen vammaispoliittisessa ohjelmassa, Vampossa, on toimenpide-ehdotus, että selvitetään vammaisyrittäjien arvonlisäveron huojennuksen korvaaminen suoralla tuella vammaisyrittäjille. Velvoite asian edistämiseen tulee YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksesta, joka ratifioitiin Suomessa viime kesänä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2016 vp

Vammainen henkilö tarvitsee apuvälineitä ja muita mukautuksia työoloihin, kuten esteettömän työympäristön, voidakseen täysipainoisesti toimia yrittäjänä. Yrittäjänä toimiminen on monelle vammaiselle mieluinen ja kiinnostava vaihtoehto, sillä vammaisten työllistyminen muiden palvelukseen ei ole ollut helppoa. Vaikeavammaiselle yrittäjälle muodostuu useita ylimääräisiä kustannuksia. Hän saattaa joutua turvautumaan toisten henkilöiden apuun kuljetuksissa, laskutuksessa sekä kirjanpidossa ja korvattavien laitteiden siirtelyssä.

Nykyisessä parin vuoden välein uusittavassa menettelyssä on puutteita. Esimerkiksi nykyisen alv-vapauden rajaaminen pelkästään käsityö- ja korjausalan ammatteihin ei vastaa tämän päivän elinkeinorakennetta. Luovan alan vammaiset yrittäjät on rajattu pois. Lisäksi tuensaantiin sisältyy harkintaa ja eriarvoisuutta riippuen siitä, minkä alueen toimistossa vammainen yrittäjä alv-vapautusta anoo. Erilaisia selvityksiä kompensatiotoimenpiteistä on vuosien varrella tehty, mutta tuloksetta.

Vammaistyöryhmä 96 ehdotti vaikeavammaisten alv-vapaudesta luopumista ja sen korvaamista kauppa- ja teollisuusministeriön yritystuilla. Valtiovarainministeri on tuolloin lausunut työryhmän ehdotuksesta seuraavaa: "Verotukien korvaaminen suorilla tuilla on VM:n yleisen veropoliittisen linjan mukaista ja edistää tukipolitiikan selkeyttä ja läpinäkyvyyttä. Suorat tuet soveltuvat arvonlisäverohuojennusta paremmin vammaisten yritystoiminnan tukemiseen, koska silloin tuki voidaan kohdistaa tasaisemmin kaikille vammaisille yrittäjille."

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tämän lakialoitteen hyväksymistä ja toivon vauhtia pysyvän ratkaisun löytymiseksi.

20.39 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan mietinnössään puoltama lakialoite vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä verohuojennuksista on tosiaankin erittäin kannatettava. Kuten edustaja Karimäkikin totesi, tämä lakialoite on saanut laajaa kannatusta yli puoluerajojen ja sen ovat allekirjoittaneet tosiaan kaikki verojaoston jäsenet, itseni mukaan lukien. Vammaisjärjestöjen ääntä on siis todellakin kuultu nyt päätöksenteossa.

Tarkoituksena on vahvistaa vaikeavammaisten asemaa työmarkkinoilla. Tässähän on kyseessä erityislaki, jota on eduskunnassa ollut tapana jatkaa aina kaksi vuotta kerrallaan huolimatta siitä, että myös valiokunnan pitkäaikainen toive on ollut saada laki pysyväksi. Kuten tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, määräaikaisella erityislailla säätämistä ei voida pitää tyydyttävänä ratkaisuna kenenkään kannalta. Mietinnössä todetaan myös, että on tärkeää, että myös vaikeavammaiset ihmiset voivat osallistua halutesaan työelämää yrittäjinä ja ylläpitää tälläkin tavalla omaa motivaatiotaan ja mielenterveyttään.

Muun muassa näillä perusteilla pidän tämän lakialoitteen hyväksymistä myös täällä eduskunnan täysistunnossa tärkeänä kädenojennuksena vaikeavammaisille yrittäjille, vaikka kuten jo totesinkin, pysyvämpi ratkaisu olisi kaikkien osapuolten kannalta ehdottomasti parempi.

20.41 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Aivan kuten tässä edellä jo todettiin, niin tämä lakialoite on varsin kannatettava. Edustaja Karimäki puheenvuorossaan kertoi hyvin siitä, miten yritystoiminta voi olla vaikeavammaisille oikeastaan ainoa vaihtoehto

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2016 vp

osallistua työelämään, ja on tärkeää, että siihen kannustetaan, niin kuin tällä verohuojennuksella tehdään.

Niin kuin tässä mietinnössä todetaan, niin sosiaali- ja terveysministeriö on aloittanut Osatyökykyisille tie työelämään- eli OTE-kärkihankkeen, ja sen on tarkoitus valmistua, ehdotuksia toimenpiteistä, vuoden 2018 aikana. Nyt tällä esityksellä tuota verohuojennusta jatketaan tuohon asti, ja, niin kuin tässä on aiemmissa puheenvuoroissa tullut toiveita, olisi hyvä, että sitten saataisiin jonkunlainen pysyvä ratkaisu tähän tilanteeseen.

Tässä kyllä herää sellainenkin kysymys mieleen ja toive, että olisi ollut hyvä, jos hallitus olisi nyt, kun makeisvero poistettiin ja tiedetään, että ollaan suunnittelemassa sokeriveroa, samalla tavalla ollut siinä kohtaa valmis jatkamaan sitä makeisveroa väliaikaisesti siihen asti, kun sokerivero oltaisiin saatu kuntoon. Jos tiedetään, että jotakin pysyvää muutosta ollaan valmistelemaan, niin on huono, että sitten juuri sitä ennen vastaava vero, siinä tapauksessa makeisvero, lakkautetaan ja odotetaan, kun saadaan uusi valmisteltua. Tässähän on vähän sama idea nyt, että annetaan jatkoaikaa tälle verohuojennukselle ja odotellaan, että tuosta OTE-hankkeesta saataisiin sitten pysyviä ratkaisuja aikaiseksi. Tässä tapauksessa näin on toimittu, ja se on (Puhemies koputtaa) erittäin fiksua.

20.43 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! On ilo yhtyä näihin aikaisempiin puheenvuoroihin yhtenä tämän lakialoitteen hyväksyjänä, allekirjoittajana. Tämä todellakin oli täysin yksimielinen ja yhdenmielinen, tämä jaoston näkemys siitä, että vaikeavammaisten yrittäjyyttä pitää tukea, samoin kuin siitä, että haluaisimme mielellämme tähän jonkin pysyvemmän ratkaisun, ja sen eteen varmasti työtä tehdään.

Oli myös paikallaan ja hyvin tärkeätä, kun edustaja Karimäki aikaisemmin asetti tämän laajempiin kehyksiin eli siihen, että vammaisten ja osatyökykyisten panosta suomalaisessa työelämässä täytyy edistää. Korkean työttömyyden ja edelleen korkeampien vaatimusten työmarkkinoilla käy helposti niin, että ne, jotka katsotaan edes hiukan osatyökykyisiksi, jäävät helposti siitä jälkeen. Silloin kannattaa muistaa se vanha viisaus, että jokainen meistä on jollakin tavalla vammainen. Minä olen erittäin osatyökykyinen siinä työssä, jota oma isäni teki, eli kirvesmiehen tehtävissä. Tätä työtä haluan lämpimästi kannattaa.

Vielä tällainen huomio, että verojaostossa käydyssä keskustelussa ilmeni, että jo nyt kohtalainen joukko, ennen kaikkea käsityöläisiä, vaikeavammaisista on niin pienituloisia, että tämä nykyinen alvirajan enimmäisraja 10 000 euroa on jo heitä hyödyttänyt. Mutta tämä on jälleen yksi syy ja yksi mahdollisuus ratkaista tämä ongelma myös siten, että alvin alarajaa nostetaan noin 30 000:een, jolloin voitaisiin sitä ennen jo teettää laskelmat valtiovarainministeriössä, josko kävisi niin onnellisesti, että sitä kautta tämä asia saataisiin pysyvästi ratkaistua.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 67/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely on päättynyt.